

เสวนา คลังสมอง-คลังปัญญาสยาม (ครั้งที่ 61)

เรื่อง “Regional Harmonization and Future-Proofing Quality Assurance: The MQA’s Mission and ASEAN Collaboration”

โดย Prof. Dr. Hazman Shah Vijayan Abdullah
Committee Chairperson for the Development of the MQA Academic
Credit Bank Guideline, Malaysia

วันพฤหัสบดีที่ 25 กันยายน 2568 เวลา 13.30 - 14.30 น. ณ สถาบันคลังสมองของชาติ และ
ผ่านระบบ VDO Conference (ZOOM)

ในยุคโลกาภิวัตน์ ระบบอุดมศึกษาทั่วโลกกำลังเผชิญกับแรงกดดันให้ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นการเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามพรมแดน การยอมรับคุณวุฒิการศึกษาจากต่างประเทศ การเติบโตของการเรียนรู้ดิจิทัล และความต้องการทักษะใหม่ๆ ในตลาดแรงงาน การประกันคุณภาพ (Quality Assurance: QA) ของอุดมศึกษาจึงไม่ใช่เรื่องเฉพาะภายในประเทศ แต่เป็นวาระระดับภูมิภาคและนานาชาติ การเสวนา “Regional Harmonization and Future-Proofing Quality Assurance: The MQA’s Mission and ASEAN Collaboration” โดย Prof. Dr. Hazman Shah Vijayan Abdullah (Committee Chairperson for the Development of the MQA Academic Credit Bank Guideline, Malaysia) ได้สะท้อนถึงบทบาทของ Malaysian Qualifications Agency (MQA) ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพอุดมศึกษาของมาเลเซีย และขยายความร่วมมือสู่ระดับอาเซียน เพื่อสร้างระบบคุณวุฒิที่สามารถเทียบเคียงกันได้ (Harmonization) และตอบสนองต่ออนาคตของการเรียนรู้ตลอดชีวิต

1. บทบาทและภารกิจของ MQA

MQA ก่อตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาในมาเลเซีย โดยพัฒนา Malaysian Qualifications Framework (MQF) ซึ่งเป็นกรอบคุณวุฒิแห่งชาติที่ใช้ในการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ การประเมินผล และการรับรองคุณวุฒิ ระบบนี้ช่วยสร้างความน่าเชื่อถือและความโปร่งใสให้กับการศึกษาของประเทศ และกลายเป็นต้นแบบให้ประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคศึกษา

2. การยอมรับการเรียนรู้จากระบบและประสบการณ์ (APEL)

หนึ่งในนวัตกรรมที่ MQA ผลักดันคือ Accreditation of Prior Experiential Learning (APEL) ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์ทำงาน ความรู้จากการฝึกอบรม หรือการเรียนรู้จากระบบ มาใช้เป็นส่วนหนึ่งของการรับรองคุณวุฒิอย่างเป็นทางการ แนวทางนี้ตอบโจทย์สังคมที่ต้องการ Reskill และ Upskill แรงงานอย่างเร่งด่วนในยุคเศรษฐกิจฐานความรู้

3. Micro-credentials และ Credit Bank

อีกประเด็นที่สำคัญ คือ การพัฒนา Micro-credentials ในสองรูปแบบ

- แบบที่สามารถโอนหน่วยกิตได้ (Stackable) ผู้เรียนสะสมเป็นหลักสูตรย่อยและต่อยอดสู่ปริญญาเต็มรูปแบบได้
- แบบ Standalone ใช้รับรองทักษะเฉพาะด้านเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน

ทั้งนี้ MQA ได้พัฒนาแนวคิด Academic Credit Bank เพื่อทำหน้าที่เป็น “คลังสะสมการเรียนรู้” ของผู้เรียน โดยจัดเก็บข้อมูลการเรียนรู้ตลอดชีวิตในรูปแบบดิจิทัลที่ตรวจสอบได้ ช่วยสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้เรียน นายจ้าง และมหาวิทยาลัย

4. ความร่วมมือในระดับอาเซียน

Dr. Hazman เน้นย้ำถึงความสำคัญของ ASEAN Quality Assurance Network (AQAN) ซึ่งทำหน้าที่เป็นเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และพัฒนามาตรฐานร่วมกันในภูมิภาค การมีมาตรฐานคุณภาพที่เทียบเคียงได้ จะช่วยเอื้อต่อการเคลื่อนย้ายผู้เรียนและแรงงาน เพิ่มความน่าเชื่อถือของอุดมศึกษาอาเซียนในเวทีโลก และเป็นพื้นฐานสำคัญของการสร้าง ASEAN Higher Education Area

5. มหาวิทยาลัยกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต

มีการชี้ให้เห็นว่า มหาวิทยาลัยต้องเปลี่ยนบทบาทจากการเน้นการสอนนักศึกษาวัยเรียน ไปสู่การเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อสังคมและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่เปิดโอกาสให้ผู้ใหญ่ แรงงาน และบุคคลทั่วไป เข้ามาพัฒนาทักษะและเรียนรู้เพิ่มเติมได้ตลอดเวลา ทั้งนี้มหาวิทยาลัยควรพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลและนโยบายที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในทุกช่วงวัย

6. การเตรียมความพร้อมสู่อนาคต (Future-proofing QA)

เพื่อให้ระบบ QA มีความยั่งยืนและตอบโจทย์อนาคต Dr. Hazman เสนอว่า จำเป็นต้องมีการปรับระบบ QA ให้มีความยืดหยุ่น (Flexibility) และ การตอบสนองอย่างรวดเร็ว (Agility) ต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกการศึกษา รวมทั้งต้องเน้น ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่แท้จริง (Learning Outcomes) มากกว่ากระบวนการด้านเอกสาร

7. สรุป

การเสวนาครั้งนี้สะท้อนว่า การประกันคุณภาพอุดมศึกษาไม่ใช่เพียงการตรวจสอบมาตรฐานภายในประเทศ แต่คือการสร้างระบบที่สามารถเทียบเคียงและยอมรับได้ในระดับภูมิภาคและนานาชาติ แนวคิด APEL, Micro-credentials และ Credit Bank แสดงให้เห็นทิศทางใหม่ของการเรียนรู้ ที่เปิดโอกาสให้บุคคลทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงการรับรองคุณวุฒิได้อย่างยืดหยุ่นและโปร่งใส บทเรียนสำคัญสำหรับประเทศไทยและอาเซียน คือ การต้องเร่งสร้างกลไก QA ที่มีความยืดหยุ่น เชื่อมโยงกับตลาดแรงงาน และรองรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต หากสามารถพัฒนาระบบ QA ที่มีมาตรฐานร่วมกันได้ อุดมศึกษาในภูมิภาคอาเซียนจะไม่เพียงรักษาคุณภาพ แต่ยังสามารถสร้างอนาคตที่มั่นคง แข็งแกร่ง และยั่งยืนให้กับสังคมได้อย่างแท้จริง

8. ช่องทางการติดตามรับชม

สามารถติดตามรับชมย้อนหลังได้ที่ “YouTube” สถาบันคลังสมองของชาติ

วันที่ 3 ตุลาคม 2568